

Asia: VN/7644/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi: laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (rautatieasemien esteettömyyspalvelu ja tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asetuksenantovaltuus

Kannatamme sitä, että lakiin lisätään asetuksenantovaltuus, jonka perusteella tieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten kunnallisista ja seudullisista toimivalta-alueista säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella. Tämä sujuvoittaa ja nopeuttaa prosesseja, kun toimivalta-alueen muutoksista tai uusista toimivalta-alueista ei tarvitse enää säätää lailla.

Rautatieasemien esteettömyystietopalvelu

Lakimuutoksella mahdollistettaisiin Traficomien vastuulle annettava rautatieasemien esteettömyystiedon keräämisen ja siihen liittyvän tietopalvelun hankkiminen Fintraffic Oy:lta. Euroopan unionin rautatievirasto on rakentamassa rautatieasemien uutta esteettömyystietokantaa (ERSAD), josta säädetään EU-asetuksessa (1300/2014). Asetuksessa veloitetaan suorittamaan kertaluontoinen esteettömyysinventaari lähtötietojen kokoamiseksi. Tiedot koskevat esimerkiksi laiturialueiden, aseman palveluiden, wc-tilojen ja pysäköintialueiden fyysistä esteettömyyttä, mutta myös palveluiden saatavuutta kuten asemien palvelujen aukioloaikoja ja opastuksen esteettömyyttä.

Toteamme, että asiassa on kyse tärkeästä asiasta, joka edistää matkustajien ja erityisesti vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden esteetöntä pääsyä asemille.

Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU 2019/772) mukaan jokaista asemaa varten on oltava yksikkö, joka vastaa esteettömyystietojen vaihdosta. Siten kansallisesti on nimettävä yksikkö, joka vastaa tietojen toimittamisesta em. tietokantaan. Suomessa ei ole voitu selkeästi määrittää yhtä tahoa, jolle asemanhaltijan veloitteet tulisi asettaa, sillä asemilla on useita eri toimijoita, joiden omistukseen asemien eri rakenteet ja toiminnot kuuluvat.

Lakiluonnoksen mukaan Suomessa on kansallisesti katsottu, että tietoa voidaan kerätä jatkossa joko suorittamalla tasaisin väliajoin inventaari tai velvoittamalla tietoa omistavat tahot, kuten esimerkiksi asemien toimijat toimittamaan tietoa tietokantaan.

Kiinnitämme huomiota siihen, että asemanhaltija-käsite on Suomen olosuhteissa hyvin epäselvä. Suomessa asemalla on tyypillisesti useita toimijoita omine vastuineen ja myös intresseineen. Näitä ovat esimerkiksi Väylävirasto, VR Group, Senaatin Asema-alueet Oy, kunta, Fintraffic Raide Oy sekä muut yritykset. Yksi malli tietojen toimittamiseen voisi jatkossa olla se, että kukin toimija vastaa asemakohtaisesti omiin omistuksiinsa ja vastuisiinsa liittyvän tiedon toimittamisesta. Moninainen toimijakenttä ja toimijoiden vaihtelevat roolit myös asemittain asettanee kuitenkin haasteita esteettömyystietojen toimittamisprosessin onnistumiselle ja sujuvuudelle.

Pidämmekin esteettömyystiedon luotettavuuden ja yhtenäisyyden ja prosessin sujuvuuden kannalta parhaimpana mallia, jossa Traficomien johdolla yksi taho vastaa esteettömyystiedon keräämisestä, ylläpitämisestä ja tiedonvaihdosta sekä toimittamisesta ERSAD-tietokantaan. Tämä voisi käytännössä tarkoittaa määräajoin suoritettavaa inventaaria kuten nyt on tarkoitus tehdä.

Toteamme myös, että Suomeen tarvittaisiin valtakunnalliset linjaukset valtion omistamien asemien omistajuuteen. Valtion tulisi keskittää omistustaan ja selkeyttää, kuka valtiotoimija asemilla toimii ja mitä tavoitteita palvellen. Tulisi määritellä, mitkä ovat liikennejärjestelmän ja raideliikenteen vetovoiman kannalta keskeiset asemat ja kuka niitä hallinnoi niin, että mahdollistetaan matkustamisen esteettömyys, junaliikenteen houkuttelevuus ja asemanseutujen nykyistä sujuvampi kehittäminen.

Esitämme, että Senaatin Asema-alueet Oy lisätään sivun 10 viimeisen kappaleen virkkeeseen, jossa luetellaan tunnistettuja tiedon omistajia, jotka omistavat ja/tai hallinnoivat asemien kiinteää infrastruktuuria, asemarakennuksia ja asema-alueita.

SUOMEN KUNTALIITTO

Miira Riipinen

Johanna Vilkuna

Johtaja

Kehittämispäällikkö

Yhdyskunta- ja ympäristöyksikkö

Yhdyskunta- ja ympäristöyksikkö

Vilkuna Johanna
Suomen Kuntaliitto ry